

การกำกับดูแลและตรวจสอบระบบงาน ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ SSF Block Trade

ฝ่ายกำกับธุรกิจตัวกลาง

5 กันยายน 2566

กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (พอสังเขป)

แนวทางการปฏิบัติงานและระบบงานที่เกี่ยวข้อง
กับการให้บริการ SSF Block Trade

SEC

ทธ. 35/2556 : หมวด 3 โครงสร้าง
การบริหารจัดการ ระบบงาน และบุคลากร
ข้อ 12 (3/1) (4) (5) (6) (7) (8) และ (12)

TFEX

ประกาศบริษัทตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการบริหารความเสี่ยงในการซื้อขาย
สัญญาซื้อขายล่วงหน้า มีผลบังคับใช้ 8 พฤษภาคม 2566
ให้ปฏิบัติตามประกาศแนวปฏิบัติ FI Club
หมวดที่ 1 : การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

FI Club

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายรายใหญ่ (Block Trade)
สำหรับ Single Stock Futures ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2565
หมวดที่ 1 : การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
หมวดที่ 2 : วิธีการและแนวทางปฏิบัติต่อลูกค้า

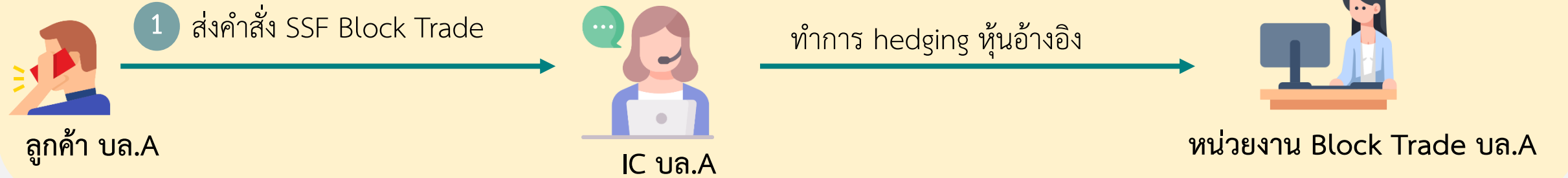
รูปแบบการให้บริการ SSF Block Trade

รูปแบบการให้บริการ SSF Block Trade

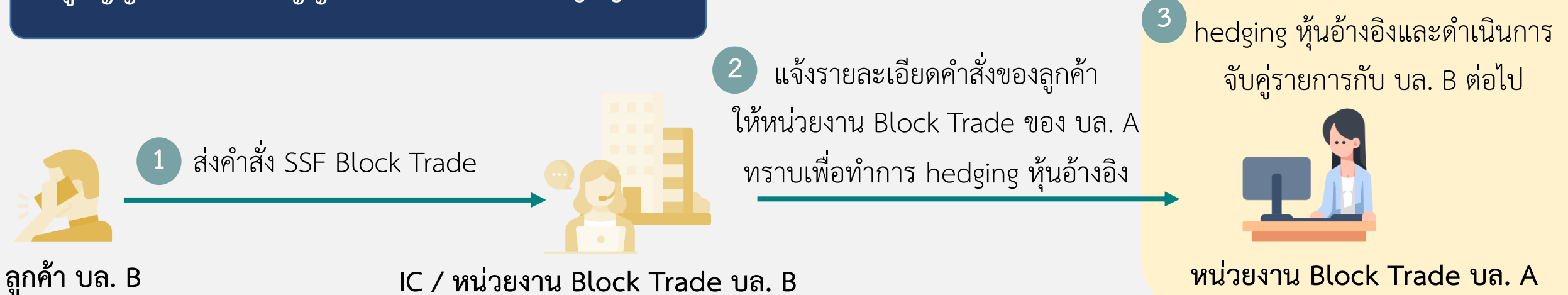
- ก. คู่สัญญากับลูกค้า และมีการ hedging
- ข. คู่สัญญากับตัวแทนสัญญาฯ อื่น และมีการ hedging
- ค. คู่สัญญากับลูกค้า แต่ไม่มีการ hedging (ส่งต่อตัวแทนสัญญาฯ อื่น)
- ง. ตัวกลางจับคู่ระหว่างลูกค้ากับลูกค้า
- จ. ตัวกลางจับคู่ระหว่างลูกค้านิติบุคคล(ที่เป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกัน) กับตัวแทนสัญญาฯ อื่น

รูปแบบการให้บริการ SSF Block Trade (ต่อ)

ก. คู่สัญญากับลูกค้า และมี การ hedging

ข. คู่สัญญากับตัวแทนสัญญาฯ อื่น และมี การ hedging

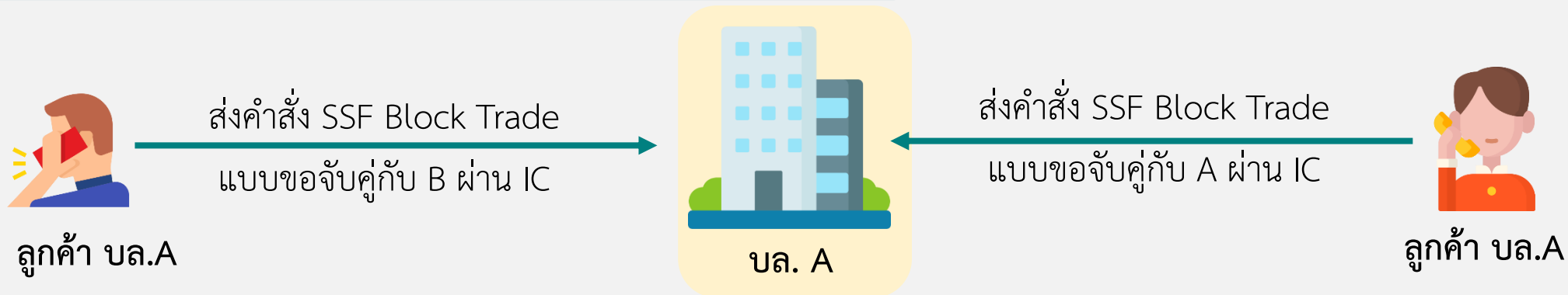

รูปแบบการให้บริการ SSF Block Trade (ต่อ)

ค. คู่สัญญากับลูกค้า แต่ไม่มีการ hedging (ส่งต่อตัวแทนสัญญาฯ อื่น)

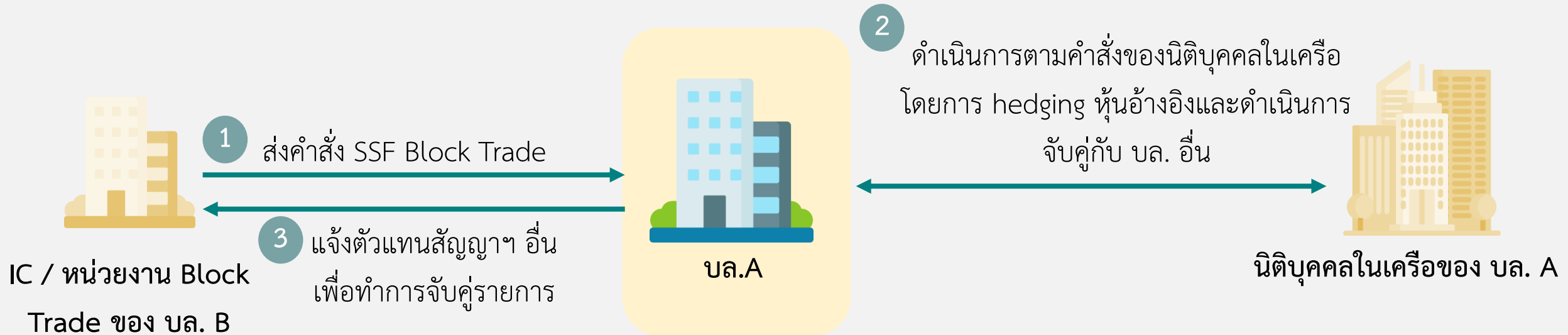

ง. ตัวกลางจับคู่ระหว่างลูกค้ากับลูกค้า

รูปแบบการให้บริการ SSF Block Trade (ต่อ)

จ. ตัวกลางจับคู่ระหว่างลูกค้านิติบุคคล(ที่เป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกัน) กับตัวแทนสัญญาฯ อื่น

การกำกับดูแลและตรวจสอบ
ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ
SSF Block Trade

เพื่อให้ตัวแทนสัญญาฯ ให้บริการ SSF Block Trade
อย่างน่าเชื่อถือ โดยมีการบริหารความเสี่ยง
อย่างเหมาะสม

1

การรับและส่งคำสั่งซื้อขาย

2

การบริหารความเสี่ยง

3

การกำกับดูแลและตรวจสอบของหน่วยงาน compliance

1 การรับและส่งคำสั่งซื้อขาย

1.1 การควบคุมบุคคลที่ได้รับอนุญาตในการทำ SSF Block Trade กับตัวแทนสัญญาฯ รายอื่น

- 1.1.1 กำหนดรายชื่อ IC หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุญาตในการทำธุรกรรม SSF Block trade กับตัวแทนสัญญาฯ รายอื่น
- 1.1.2 แจ้งรายชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้ตัวแทนสัญญาฯ รายนั้น ๆ ทราบ
- 1.1.3 ทบทวนรายชื่อตามข้อ 1.1.1 ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ
- 1.1.4 มีการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของบุคคลตาม 1.1.1

1.2 การตรวจสอบรายการซื้อขายเบื้องต้นก่อนทำรายการ

ตรวจสอบรายการซื้อขายก่อนดำเนินการจับคู่ระหว่างลูกค้ำ เพื่อป้องกันการจับคู่ SSF Block Trade ที่อาจเข้าข่ายเป็นการส่งคำสั่งซื้อขายไม่เหมาะสม เช่น

- ตรวจสอบความสอดคล้องของราคาที่ทำธุรกรรมกับราคาตลาด
- ตรวจสอบความสัมพันธ์ของลูกค้ำทั้งสองฝ่ายก่อนส่งคำสั่งซื้อขาย (best effort)

1 การรับและส่งคำสั่งซื้อขาย (ต่อ)

1.3 การกำหนดราคาเปิดและปิดฐานะ SSF Block Trade

- ✓ เป็นไปตามที่ตกลงกันระหว่างตัวแทนสัญญาฯ กับลูกค้า
- ✓ สอดคล้องกับราคาหุ้นอ้างอิง

⚠️ กรณีที่มีการต่ออายุสัญญา SSF (rollover) ที่มีหุ้นอ้างอิงเดียวกัน หรือมีการนำผลประโยชน์จากการดำเนินการของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ถือหุ้น (corporate action) มารวมในราคา SSF Block Trade

TIPS

ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการซื้อขายหุ้นอ้างอิงเพื่อป้องกันความเสี่ยง ก่อนทำรายการให้ลูกค้า และให้ตรวจสอบราคา SSF Block Trade ไม่ควรแตกต่างจากราคาหุ้นอ้างอิงมากนัก

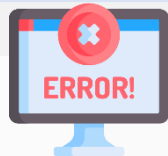

มีการจัดบันทึกรายละเอียดการกำหนดราคาให้ชัดเจน

1.4 การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรม

- ✓ จัดเก็บข้อมูลธุรกรรม (รวมถึงการ hedging) ในลักษณะที่สามารถระบุได้ว่า แต่ละรายการเป็นของลูกค้ำหรือคู่สัญญารายใด
- ✓ จัดเก็บที่มาคำสั่งระหว่าง IC กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการ SSF Block Trade

1 การรับและส่งคำสั่งซื้อขาย (ต่อ)

1.5 การแก้ไขรายการผิดพลาด

ส่งคำสั่งผิดพลาด
หรือ
ยกเลิกรายการ

บันทึกเหตุผลและขออนุมัติ
จากผู้มีอำนาจตามระเบียบ
ของตัวแทนสัญญาฯ

ดำเนินการแก้ไข
โดยไม่ชักช้า

Reverse Position ที่เกี่ยวข้องและทำรายการใหม่

โอนค่าชดเชยส่วนต่างเป็นเงินโอนเข้าบัญชีลูกค้า
หรือคู่สัญญาโดยตรง
ในลักษณะเดียวกับวิธีปฏิบัติในการฝากถอนเงิน
หลักประกัน

✘ ห้ามนำผลกำไรหรือขาดทุนจากการแก้ไขรายการผิดพลาดไปคำนวณรวมในราคาเปิดหรือราคาปิดฐานะ SSF Block Trade รายการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (ทั้งภายใต้ลูกค้ารายเดียวกันหรือบุคคลอื่น)

TIPS

ตรวจสอบว่าหุ้นอ้างอิงที่มีการซื้อขาย ว่าตรงกับหุ้นอ้างอิงของ SSF Block Trade หรือไม่ หรือ มีการทดผลกำไร/ขาดทุน ที่ค้างอยู่ในอดีตมารวมในการคำนวณ SSF Block Trade ด้วยหรือไม่ และเป็นของรายการใด

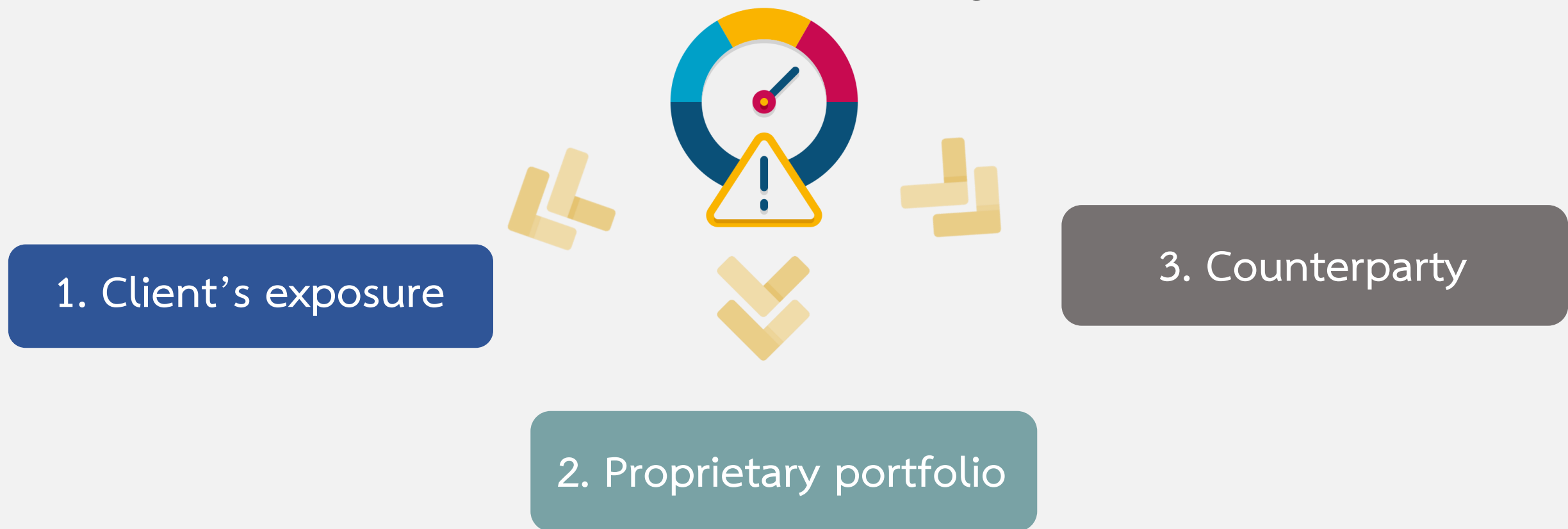
1 การรับและส่งคำสั่งซื้อขาย (ต่อ)

1.6 การแจ้งรายละเอียดและเงื่อนไขในการทำธุรกรรม SSF Block Trade ให้ลูกค้าทราบ

- ✓ สื่อสารให้ลูกค้าเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและเงื่อนไขการทำธุรกรรม SSF Block Trade ก่อนเริ่มทำธุรกรรม
- ✓ สื่อสารรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากการมีฐานะ SSF Block Trade ให้ลูกค้าและ/หรือคู่สัญญาทราบอย่างชัดเจน ก่อนมีการขึ้นเครื่องหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น ลูกค้ามีการถือครอง SSF Block Trade ในช่วงเวลาที่หุ้นอ้างอิงมีการขึ้นเครื่องหมายแสดงการไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ จากการถือครองหุ้นอ้างอิงนั้น ๆ หรือมี corporate action เป็นต้น

SSF Block Trade Risk Management

2 การบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

2.1 การบริหารความเสี่ยงของบัญชีลูกค้า

1.1 จัดให้มีการวาง initial margin / mark to market / margin call / force close และการเก็บรักษาและบริหารหลักประกัน อย่างน้อยให้สอดคล้องกับประกาศของ TFEX

1.2 การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายของลูกค้าสอดคล้องกับศักยภาพและฐานะทางการเงินของลูกค้าอย่างน้อยให้ เป็นไปตามประกาศของ ASCO

2.2 การบริหารความเสี่ยงของบัญชีบริษัท (proprietary port)

2.2.1 กำหนดเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงของบัญชีเงินลงทุนเพื่อบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- SSF outstanding limit
- ติดตามรายการ mismatch หรือ naked position โดยไม่มีเหตุผลสมควร

2.2.2 มีการ hedging เพื่อป้องกันผลกระทบจากความผันผวนของราคา SSF อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับปริมาณการเปิดฐานะ SSF ก่อนดำเนินการเข้าเป็นคู่สัญญา SSF Block Trade กับลูกค้า

2 การบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

2.2 การบริหารความเสี่ยงของบัญชีบริษัท (proprietary port) (ต่อ)

2.2.2 การ hedging

❌ ไม่เปิดหรือปิดฐานะ SSF Block Trade โดยไม่ hedging

หลีกเลี่ยงการทำรายการ SSF Block Trade ที่ไม่เหมาะสม เว้นแต่เป็นการ rollover SSF เพื่อต่ออายุสัญญาฯ
ในลักษณะการปิด SSFที่กำลังจะหมดอายุ และเปิด SSF ตัวใหม่ที่มีหุ้นอ้างอิงเดียวกัน

เปิดหรือปิดฐานะ SSF Block Trade กับลูกค้าหรือคู่สัญญาโดยไม่ชักช้า ภายหลังจาก hedging ครบถ้วนตามคำสั่งของลูกค้าเรียบร้อยแล้ว
(ตามที่ตัวแทนสัญญาฯ กำหนด)

TIPS

ให้ตรวจสอบว่ามีการซื้อขายหุ้นอ้างอิงก่อนการซื้อขาย SSF Block Trade หรือไม่ และจำนวนหุ้นอ้างอิงสอดคล้องด้วยหรือไม่

TIPS

ให้ตรวจสอบว่ามีการต่ออายุ (Rollover) SSF Block Trade ผิดปกติหรือไม่

TIPS

ให้ตรวจสอบ Gap ของช่วงเวลาในการซื้อขายหุ้นอ้างอิงจนถึงเวลาเปิด/ปิด SSF Block Trade ว่ามีความผิดปกติหรือไม่

หากมีการเปิดหรือปิดฐานะ SSF Block Trade ภายหลังจาก hedging
เกินกว่าเวลาที่ตัวแทนสัญญาฯ กำหนด

บันทึกสาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ตัวแทนสัญญาฯ กำหนด

2 การบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

2.3 การบริหารความเสี่ยงกับตัวแทนสัญญาฯ รายอื่น

มีการพิจารณากำหนดวงเงิน หรือมูลค่าคงค้างสูงสุดของ SSF ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ของตัวแทนสัญญาฯ รายอื่นที่เข้าเป็นคู่สัญญาด้วย (counterparty risk)

การตรวจสอบระบบการรับและส่งคำสั่งซื้อขาย

 การให้คำแนะนำและที่มาคำสั่ง

- แยกการสุ่มตรวจสอบเป็นกรณีเฉพาะ (แยกออกจากการตรวจสอบการซื้อขายสัญญาฯ กรณีอื่น)
- ตรวจสอบทั้งกรณี
 - (1) IC รับคำสั่งจากลูกค้า
 - (2) IC ส่งคำสั่งของลูกค้าให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการ SSF Block Trade หรือตัวแทนสัญญาฯ รายอื่น (ในลักษณะคู่ค้า)

 การรับทราบและเข้าใจเงื่อนไขในการทำธุรกรรม SSF Block Trade ของลูกค้า เช่น

- ตรวจสอบความครบถ้วนของการลงนามในบันทึกข้อตกลงการทำธุรกรรม SSF Block Trade ของลูกค้า
- การให้คำแนะนำของ IC กับ suitability ของลูกค้า

การตรวจสอบระบบการบริหารความเสี่ยง

 การปฏิบัติตามระบบการบริหารความเสี่ยง เช่น

- หน่วยงานที่ให้บริการ SSF Block Trade มีการ hedging หุ้นอ้างอิงครบถ้วนก่อนเปิดฐานะ SSF หรือไม่
- มีการควบคุมและติดตามธุรกรรม SSF Block Trade ตามวิธีการบริหารความเสี่ยงที่ตัวแทนสัญญาฯ กำหนดหรือไม่
- เมื่อพบความผิดปกติ ต้องมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม

 การตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องของราคาหุ้นอ้างอิงและ ราคา SSF

- การคำนวณราคา SSF เป็นไปตามสูตรที่ตัวแทนสัญญาฯ กำหนด
- ราคาของหุ้นอ้างอิงและ SSF ไม่มีความผิดปกติหรือไม่สมเหตุสมผล เช่น ผิดปกติไปจากราคาตลาด / ผิดปกติไปจากราคาปิดในวันเดียวกัน / ผิดปกติไปจาก settlement price ในวันเดียวกัน เป็นต้น

 ลูกค้าถูก call บ่อยครั้ง => rollover / ปิดแล้วเปิดสัญญาใหม่

3

การกำกับดูแลและตรวจสอบของหน่วยงาน compliance (ต่อ)

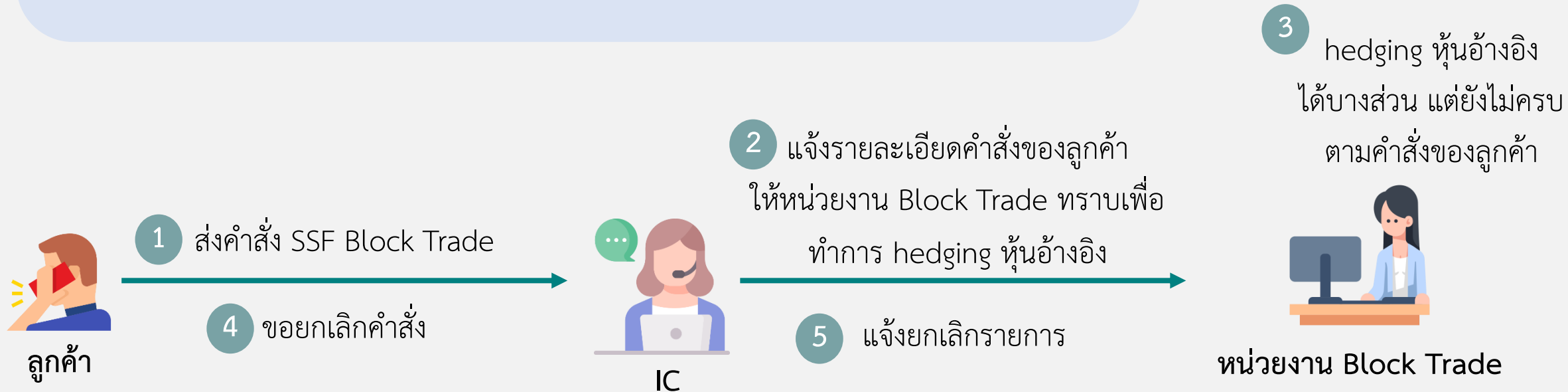

TIPS

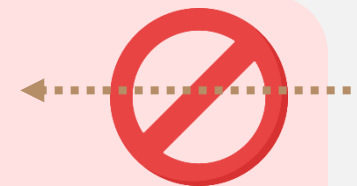
พฤติกรรมที่ควรพิจารณา เช่น

- มีการ Rollover SSF Block Trade บ่อยครั้ง ในหุ้นอ้างอิงเดียวกัน
- เมื่อถูกเรียกเงินวางประกัน (call) SSF Block Trade ลูกค้ายักจะปิด และเปิด SSF Block Trade ในหุ้นอ้างอิงตัวเดียวกัน ภายในวันเดียวกันเป็นประจำ
- มีการ Hedging หุ้นอ้างอิงไม่เป็นไปตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงที่บริษัทกำหนด เช่น
 - * trader ตอบไม่ได้ว่า ทำไมจึงไม่มีการ Hedging หุ้นอ้างอิง หรือ Hedging หุ้นอ้างอิงได้ไม่ครบตาม SSF Block Trade

ตัวอย่าง 1 : การใช้ block trade ที่ไม่เหมาะสม

ทดกำไร/ขาดทุนเอาไว้ในบัญชีทด/กระปุก/on-tab
และ
ใช้ SSF Block Trade ในการโอนผลประโยชน์
ไปเข้าบัญชีลูกค้าหรือ nominee

เกิดส่วนต่างที่เกิดจากการ
reverse รายการ hedging

ควรปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติ FI Club ข้อ 8.2 วรรค 2 และ 3

ตัวอย่าง 2 : การใช้ block trade เพื่อเลี่ยงเกณฑ์ cal/force

วันที่ 1

	หลักประกัน	ราคาตลาด	
1 Open long @100 บาท	1,000	100	
	800	▼ 80	→ สมมติว่า ถูกเรียกหลักประกันเพิ่ม

วันที่ 2

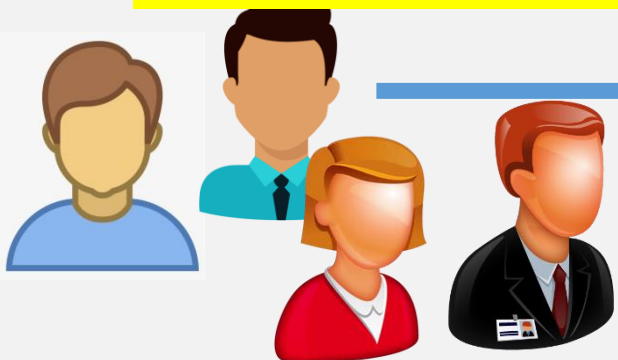
2 Close short @ 99 บาท (หักดอกเบี้ย 1 บาท)	990	80	
Open long @ 99 บาท (mark-to-market)	790	80	
<i>ปิดและเปิดสัญญาด้วยต้นทุนเดิม ในสัญญา series เดียวกันหรือ rollover ด้วย series อื่น</i>			
<u>สิ้นวัน Mark-to-market</u>			
2.1 ราคาสูงขึ้น	840	▲ 85	→ สมมติว่า พัน call
2.2 ราคาตลาดลดลงอีก	770	▼ 78	→ ยังคงถูกเรียกหลักประกันเพิ่ม จึงปิดและเปิดสัญญาด้วยต้นทุนเดิม ที่ 99 บาท อีกครั้งในวันต่อมา

 ปิดและเปิดสัญญาด้วยต้นทุนเดิม ในสัญญา series เดียวกันหรือ rollover ด้วย series อื่นบ่อยครั้ง

ตัวอย่าง 3 : การใช้ block trade ที่ไม่เหมาะสม

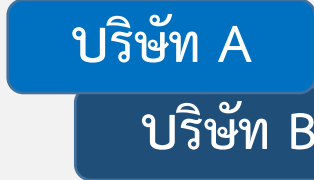
1 ลูกค้ายิ่งซื้อ big lot โดยกำหนดช่วงราคาซื้อขายราคาไม่เกิน 3% ของ underlying

2 บล. หาบริษัทที่มาจับคู่

3 บริษัทตกลงจับคู่

4 บล. ส่งรายการซื้อขาย

ลูกค้าทุกรายกำไรทุกครั้งที่ทำธุรกรรม open position ด้วยราคาต่ำ close position ด้วยราคาสูง การซื้อขายแต่ละสัญญาเกิดกับบริษัทเดิม

บริษัททุกแห่งขาดทุนทุกครั้งที่ทำธุรกรรม open position ด้วยราคาสูง close position ด้วยราคาต่ำ การซื้อขายแต่ละสัญญาเกิดกับลูกค้ารายเดิม

ข้อสังเกต

- ลูกค้าและบริษัทต้องมาเปิดบัญชีกับผู้ประกอบธุรกิจ
- การซื้อขายไม่ได้กระทบราคาซื้อขายของลูกค้าทั่วไป
- เมื่อเปิดสัญญาแล้วต้องปิดสัญญาในสิ้นวัน
- การทำธุรกรรมไม่สามารถอธิบายเหตุผลทางธุรกิจได้ว่า ลูกค้ากำไรทุกครั้งขณะที่บริษัทขาดทุนทุกครั้ง
- ผู้ประกอบธุรกิจอาจเป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายอื่น

End of Presentation